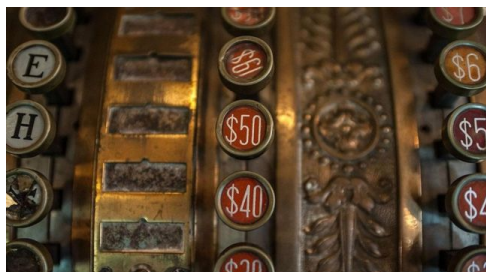

Володимир Литвин

Бог сотворив людину на свій образ і доручив їй творчо прикрасити цей світ. Він заклад у ній таланти, які вона покликана відкрити та реалізувати. Це має принести користь не тільки людині, а й всьому творінню. Взаємний обмін талантами є запорукою успіху у суспільних відносинах. Однак не всі люди розпізнають Божий задум і тим самим використовують свої таланти тільки для власного збагачення або ж взагалі не розкривають їх. Вселенський архиєрей папа Франциск зазначає, що існують такі форми праці, які принижують гідність людей. До таких форм відноситься виробництво зброї задля підтримки воєн, бажання наживи та втрата цінності тіла через торгівлю людьми, пов'язану з проституцією. Святіший Отець застерігає перед світовою економічною кризою, виникнення якої може бути зумовлене споживацькою діяльністю представників людського роду, які не турбуються про гідність праці на благо людства та захист довкілля.

У цій публікації ми спробуємо розглянути деякі приклади викривленого ставлення до праці як способу самореалізації та заробляння на життя, які суперечать Божому задумові.

Шахрайство

Шахрайство – це злочинна поведінка, яка полягає у заволодінні чужим майном шляхом обману чи зловживання довірою. Внаслідок шахрайських дій потерпілий нібито добровільно передає його або право на нього шахраю. Маніпулятивні способи застосовуються шахраями з метою викликати у потерпілого впевненість у вигідності чи обов'язковості передачі йому майна або права на нього. Катехизм УГКЦ називає шахрайство гріхом як окремої особи в її суспільному житті, так і ознакою всієї структури гріха, яка існує у суспільстві чи міжнародній спільноті.

Спекуляція

Спекуляція – різновид економічної діяльності, що ґрунтується на використанні різниці цін, й передбачає купівлю якогось товару з метою його перепродажу в подальшому за вищою ціною. Спекуляцію не можна прирівнювати до шахрайства, але вона також має свої негативні конотації. Спекулянти перепродують те, що не є їхнім плодом праці. Ціна товару надмірно зростає, і в результаті покупець платить за нього високу ціну, первинний виробник не отримує справедливої винагороди, а на великій різниці наживається спекулянт. Потрібно уникати спекулятивного використання фінансових ресурсів, що спокушує отримати лише миттєвий прибуток без огляду на дострокову стабільність підприємства, на його внесок у реальну економіку.

Торгівля тілом

Одним із елементів торгівлі власним тілом є проституція. Жінки та чоловіки надають інтимні послуги з метою заробити належну платню. Це розбещує суспільство і дестабілізує його. На жаль, в наш час є ряд країн, де проституція легалізована. До торгівлі тілом ми також можемо віднести учасників та творців порнографічних фільмів, які розпалюють пожадливість у глядачів.

Рабство та торгівля людьми

Щорічно тисячі жінок, дітей і чоловіків стають жертвами торгівлі з метою сексуальної експлуатації або для інших цілей у своїх країнах чи за кордоном. Таке явище як работоргівля супроводжує людство впродовж усієї історії цивілізації. Будучи тісно пов'язаною з діяльністю міжнародних організованих злочинних груп, які заробляють на цьому шалені гроші, торгівля людьми є третім за прибутковістю видом злочинної діяльності, після продажу зброї та наркотиків. Папа Франциск під час Міжнародної конференції у Ватикані 2019 року назвав торгівлю людьми злочином проти людства, яка є неприпустимою та порушує основні виміри людського життя, бажаного та сотвореного Богом.

Експерти під торгівлею людьми розуміють работоргівлю; продаж, що призводить до поводження з людиною як рабом (наприклад, боргова кабала, сімейне рабство тощо); використання в проституції чи в порнобізнесі; продаж дитини для незаконного усиновлення; використання ембріону чи плоду людини з корисною метою (фактично продаж); продаж людини з метою незаконного вилучення її органів.

Варто зазначити, що факти торгівлі людьми досить важко довести, адже не в кожній країні такий злочин карається кримінальною відповідальністю. Цей злочин часто вдається провести настільки успішно, що знайти винуватця чи жертву є неможливо. Людей заманюють спокусливими пропозиціями або посеред білого дня викрадають. Опісля продають в сексуальне рабство, експлуатують для важкої праці або ж готують для незаконної пересадки органів.

Торгівля органами

Якщо торгівля людьми – це продаж людей та їх використання з метою одержання прибутку, то торгівля людськими органами - витонченіший злочин. Це – одна із найважливіших проблем сьогодення у багатьох країнах. Папа Франциск на одній із аудієнцій наголосив на темній, викривленій стороні донорства органами, коли частини людського тіла оцінюють винятково як товар та спекулюють ними, а це, за словами Вселенського Архиєрея, суперечить людській гідності та є важким гріхом. Церква однозначно не дозволяє брати в терапевтичних цілях тканини людських зародків, отриманих шляхом клонування, а також внаслідок абортів. Вилучення анатомічних матеріалів у живого донора допустиме лише за відсутності придатних для пересадки органів або тканин трупа. Крім того, слід пам'ятати, що від живого донора за його добровільною згодою без суттєвої втрати для його здоров'я можна взяти лише тканини, кістковий мозок і, в деяких випадках, одну з нирок як парний орган, а з організму мертвого донора (враховуючи його добровільну прижиттєву волю або згоду родичів померлого) є можливість отримати й непарні органи (серце, легені, серцево-легеневий комплекс, печінку та ін.). Водночас донорство органів при збереженні біоетичних принципів є не тільки актом соціальної відповідальності, але також вираженням загального братерства, що пов'язує між собою всіх людей

Жebraцтво

Часто ми зустрічаємо дорогою на роботу, під час прогулянки чи біля церков осіб, які

просять милостиню. Чимало таких людей є частиною добре організованої системи, керівники якої насильно змушують працювати осіб низького соціального статусу на певне незаконне угруповання. Таким людям важко порвати з такими нелюдськими умовами життя, адже зазвичай їх залякують погрозами.

Лихварство

Лихвар – це особа, яка дає гроші в борг під відсотки (часом занадто великі). Позичальник залишає в лихваря певну коштовну річ під заставу. У випадку несвоєчасного повернення позичених коштів застава переходить у власність лихваря. Лихварям притаманно застосовувати протизаконний метод стягнення з позичальника боргу. Вже святий Григорій Ниський (†394 р.) рішуче виступав проти лихварства, яке несумісне з такими цінностями, як любов та милосердя. Воно є однією з причин наявності великої кількості бідних. Тому Святий Отець закликає не ставити власний матеріальний добробут понад усе, а жити як справжні християни, керуючись у своїй поведінці Божою любов'ю.

Закінчення

Катехизм УГКЦ «Христос – Наша Пасха» зазначає, що людське суспільство неможливе без міжособового спілкування, основною умовою якого є визнання гідності іншої особи та повага до неї. Ця повага охоплює правдомовність та довіру між співрозмовниками. Кожна людина як вінець Божого творіння покликана оволодіти суспільною чеснотою справедливості, щоб належно служити Богові та ближньому. Така справедливість у житті суспільства повинна здійснюватися у справедливому розподілі (коли спільні блага, відповідно до справедливого закону, стають доступними всім членам суспільства) та обміні матеріальними благами (відбувається справедливий обмін між окремими членами суспільства). Папа Венедикт XVI у своїй енцикліці «Любов у правді» наголошує на безкорисливій праці задля блага ближніх, натомість критикує споживацьке та утилітарне бачення життя тільки заради себе. У Катехизмі Католицької Церкви зазначено, що Бог бажає, щоб кожен міг одержати від інших усе, чого потребує, і щоб ті, хто має особливі «таланти», ділилися ними з іншими. Між людьми існують відмінності, які передбачені в Божому задумі. Вони зобов'язують людей до великодушності, милосердя та взаємодопомоги і не спонукують одне одного до взаємного збагачення.

Володимир ЛИТВИН, Неблагословенна праця: викривлені форми заробітку // СЛОВО №3 (83), вересень-листопад 2020